

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **20 grudnia 2012 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Marta Pańczyk-Kujawska (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **20 grudnia 2012 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku B. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o rentę rodzinną

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **28 maja 2012 r.** sygn. akt **III U 32/12**

uchyla zaskarżony wyrok i odwołanie odrzuca.

Sygn. akt III AUa 718/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie art. 68 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz. 1227 ze zmianami) odmówił wnioskodawczyni B. K. prawa do renty rodzinnej. W uzasadnieniu organ rentowy powołał się na orzeczenie komisji lekarskiej ZUS która ustaliła, iż odwołująca nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Powyższą decyzję odwołaniem do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu zaskarżyła B. K. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej podnosząc, iż jest ona krzywdząca, bowiem stan jej zdrowia uniemożliwia podjęcie jakiegokolwiek pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację leżącą u podstaw wydania zaskarżonej decyzji.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Przemyślu wyrokiem z 28 maja 2012 r. orzekł o jego oddaleniu, a to na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Sąd wskazał, iż wnioskodawczyni urodzona (...) ma wykształcenie wyższe – jest mgr geografii, w okresie od 1 października 2001 r. do 30 listopada 2008 r. pobierała rentę rodzinną po zmarłym ojcu M. G.. 10 października 2008 r. złożyła wniosek o ponowne ustalenie jej prawa do renty rodzinnej. Dalej opisał szczegółowo przebieg postępowania przed organem rentowym wszczętego wskutek tego wniosku, a zakończonego decyzją odmawiającą jej prawa do renty rodzinnej oraz wskazał na wyrok Sądu Okręgowego w Przemyślu z dnia 12 stycznia 2010 r. o sygn. akt III U 342/09 oddalający wniesione przez ubezpieczoną odwołanie. W dalszej kolejności wskazał na postępowanie w sprawie uprawnienia wnioskodawczyni do renty rodzinnej wszczęte jej kolejnym wnioskiem z 28 czerwca 2010 r. zakończone decyzją odmowną wydaną 30 września 2010 r. i wyrokiem Sądu Okręgowego w Przemyślu z 31 stycznia 2011 r. o sygn. akt III U 1153/10. Sąd przedstawił także szczegółowo przebieg postępowania przed organem rentowym wszczętego wnioskiem B. K.z 16 września 2011 r. i zakończonego zaskarżoną, w przedmiotowym postępowaniu, decyzją.

Celem weryfikacji oceny stanu zdrowia i zdolności do pracy wnioskodawczyni z postępowania administracyjnego Sąd Okręgowy przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów z zakresu neurologii, psychiatrii, diabetologii, urologii, a także okulisty oraz psychologa klinicznego.

W opinii wydanej 15 lutego 2012 r. biegli na podstawie dokumentacji lekarskiej, przeprowadzonego wywiadu oraz wyników przeprowadzonych badań rozpoznali u badanej: zaburzenia depresyjno – lękowe na podłożu somatogennym, cukrzycę typu I o przebiegu chwiejnym powikłaną cechami retinopatii cukrzycowej i polineuropatii, neuropatię cukrzycową czuciowo – ruchową, obustronny zespół cieśni nadgarstka, nefropatię cukrzycową, albuminurię, piaszczynę nerek oraz zaćmę korową obu oczu. Biegli podzielili stanowisko lekarzy orzeczników ZUS i nie uznali wnioskodawczyni za całkowicie niezdolną do pracy stwierdzając, że aktualny przebieg cukrzycy oraz objawy neuropatii cukrzycowej czynią ją jedynie częściowo niezdolną do pracy.

Zarzuty do powyższej opinii wniosła wnioskodawczyni zarzucając biegłym stronniczość, pobieżność przeprowadzonych badań które nie odzwierciedlają jej rzeczywistego stanu zdrowia.

Sąd nie uwzględnił powyższych zarzutów uznając je jedynie za polemikę ze stanowiskiem biegłych, zaś sporządzoną w sprawie opinię uznał za w pełni wiarygodny środek dowodowy, bowiem został sporządzony przez lekarzy o specjalnościach odpowiednio dobranych do rodzaju schorzeń odwołującej i po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną oraz aktami osobowymi. Biegli w swych wnioskach byli jednomyślni i zgodni z lekarzami orzecznikami ZUS.

W podstawie prawnej Sąd powołał art. 68 ust. 1 pkt 3 i 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz dodatkowo art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Powyższy wyrok zaskarżyła B. K. wskazując, że stan jej zdrowia uniemożliwia podjęcie jakiejkolwiek pracy wobec czego wniosła o jego zmianę i przyznanie jej prawa do dochodowej renty. W jej ocenie Sąd błędnie uznał opinię biegłych lekarzy sądowych za wiarygodny dowód w sprawie, skoro nie wskazali oni na czym polega poprawa jej stanu zdrowia od czasu badania w 2006 r. kiedy to została uznana za całkowicie niezdolną do pracy. Wskazała, że żadna z chorób stanowiących podstawę uznania jej za całkowicie niezdolną do pracy w 2006 r. nie ustąpiła, a stan jej zdrowia od tamtego czasu nie tylko nie uległ poprawie ale istotnemu pogorszeniu.

Sąd II instancji zważył co następuje:

Przedmiotowa sprawa dotknięta jest nieważnością postępowania, z przyczyny określonej w art. 379 pkt 3 kpc , tj. z uwagi na fakt, że sprawa o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami toczyła się, i została już prawomocnie osądzona.

Z treści z kolei art. 366 kpc wynika, że prawomocny wyrok ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, w związku z podstawą sporu, a ponadto tylko pomiędzy tymi samymi stronami. Powaga rzeczy osądzonej występuje więc w zakresie, tak podmiotowym, jak i przedmiotowym, określonym przez konkretny wyrok, przy czym przedmiotową granicę powagi rzeczy osądzonej określa tożsamość roszczeń występujących w różnych sprawach.

Przenosząc powyższe, na okoliczności niniejszej sprawy przyjdzie stwierdzić, że B. K. (ur. (...)) była uprawniona do renty rodzinnej po ojcu M. G.(zm.(...)) , która została przyznana na jej rzecz do rąk matki S. . We wrześniu 2001r. wnioskodawczyni zgłosiła wniosek o wypłatę tak określonego świadczenia do jej rąk – po uzyskaniu pełnoletniości (vide: decyzja z 20 września 2001r.).

Od 1 września 2004r. wnioskodawczyni nabyła uprawnienie do stałej renty socjalnej w związku ze stwierdzeniem u niej umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

20 sierpnia 2004r. licząc 26 lat, po ukończeniu studiów, zgłosiła wniosek o rentę rodzinną. Organ rentowy odmówił przyznania uprawnienia do tak określonego świadczenia, decyzją wydaną 15 października 2004r. z uwagi na uznanie jej za częściowo niezdolną do pracy (k. 308 akt rentowych).

W wyniku złożonego od tej decyzji odwołania do Sądu Okręgowego w Krośnie Ośrodka Zamiejscowego w Przemysłu decyzja powyższa uległa zmianie, wyrokiem wydanym 4 marca 2005r. do sygn. oznaczonej nr. VII U 2225/04 , poprzez przyznanie na rzecz odwołującej prawa do renty socjalnej od 1 września 2004r., na okres 24 miesięcy (v. wyrok k. 317).

Z kolejnym wnioskiem o prawo do renty rodzinnej B. K. wystąpiła do ZUS Oddziału w R. 10 października 2008r.

W wyniku rozpoznania tego wniosku, organ rentowy wydał 27 lutego 2009r. decyzję odmawiającą wypłaty renty rodzinnej na dalszy okres, w uzasadnieniu podnosząc, że komisja lekarska ZUS ustaliła, że odwołująca nie jest niezdolna do pracy (decyzja k. 365).

W wyniku złożonego od powyższej decyzji odwołania do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemysłu – 12 stycznia 2012r. został wydany wyrok do sygn. oznaczonej nr. III U 342/09 oddalający to odwołanie (wyrok k. 378).

W czerwcu 2010r. wnioskodawczyni wystąpiła z kolejnym wnioskiem o rentę rodzinną i wobec orzeczenia, zarówno lekarza orzecznika ZUS , jak i komisji lekarskiej ZUS, stwierdzających odzyskanie zdolności odwołującej do pracy, została w sprawie wydana kolejna decyzja przez organ rentowy z daty 30 września 2010r. odmawiająca wnioskodawczyni prawa do dochodzonej renty rodzinnej (decyzja k. 401).

W wyniku złożenia od powyższej decyzji odwołania do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemysłu – został wydany wyrok 31 stycznia 2011r., którym odwołanie zostało oddalone (dowód: akta tamt. Sądu III U 1153/10, w tym opinia sądowo- psychiatryczna k. 8 – 11 oraz opinia biegłych lekarzy sądowych specjalistów z zakresu chorób oczu oraz diabetologa).

Z kolejnym wnioskiem (dającym początek niniejszej sprawie)B. K. wystąpiła do organu rentowego 16 września 2011r. Obie instancje orzecznicze stwierdziły brak niezdolności do pracy wnioskodawczyni (orzeczenie lekarza orzecznika ZUS z 19 października 2011r. i orzeczenie komisji lekarskiej ZUS z 28 listopada 2011r.).

Załatwiając powyższy wniosek, organ rentowy wydał 2 grudnia 2011r. odmowną decyzję.

W wyniku złożonego od tej decyzji odwołania sprawa była przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu, którego wyniki oraz treść wydanego w sprawie wyroku została omówiona we wstępnej części uzasadnienia.

Stosownie do przepisu art. 68 ust. ust. 1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. nr 153 z 2009r. poz. 1227 z późn zm.)

dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

1 do ukończenia 16 lat ;

2 do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo

3 bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnie do pracy w okresie o którym mowa w pkt 1 lub 2

(Ust. 2) jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Przywołane powyższe fakty mają posłużyć, między innymi ustaleniu w kontekście zapisu zawartego w wyżej cyt. przepisie – iż począwszy od wniosku zgłoszonego w organie rentowym 20 sierpnia 2004r. kiedy to wnioskodawczyni liczyła (...)warunkiem skutecznego ubiegania się przez nią o prawo do renty rodzinnej , było uznanie jej za całkowicie niezdolną do pracy, przy czym – co istotne w tej sprawie, niezdolność ta (w tym stopniu – całkowitym) musiała powstać w czasie kontynuowania nauki w szkole wyższej.

W sytuacji nawet gdyby stan zdrowia wnioskodawczyni uzasadniał ustalenie o jej niezdolności do samodzielnej egzystencji – lecz po osiągnięciu wieku określonego w pkt. 1 lub 2 ww. przepisu – uprawnienie do dochodzonego świadczenia nie mogłoby być skutecznie dochodzone (vide: uchwała SN z

29 września 2006r. II UZP 10 /06).

Powracając ponownie do przywołanych wyżej faktów, przyjdzie stwierdzić, co istotne, że B. K. nieprzerwanie pobierała rentę rodzinną do 30 listopada 2008r.

W świetle zapisu zawartego w art. 72 omawianej ustawy emerytalno - rentowej w razie ustania prawa do renty rodzinnej z powodu ustąpienia niezdolności do pracy stosuje się odpowiednio przepis art. 61.

Ten to z kolei przepis stwierdza, że prawo do renty które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu 18 miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony ponownie stał się niezdolny do pracy.

Odnosząc ww. przepisy do sytuacji w rozpoznawanej sprawie, przyjdzie jednoznacznie stwierdzić, że skuteczność składanych przez skarżącą wniosków o rentę rodzinną, uzależniona była od ustalenia jej całkowitej niezdolności do pracy, powstałej – na co wyżej zwrócono uwagę – w czasie kontynuacji nauki na ostatnim roku w wyżej szkole, przy jednoczesnym spełnieniu drugiego warunku, iż niezdolność ta powstała w ciągu 18 miesięcy od daty wstrzymania uprawnienia do tak określonego świadczenia, a więc do (...)Przypomnieć bowiem należy, że od (...). wnioskodawczyni nie została uznana za osobą całkowicie niezdolną do pracy.

Podważenie, zatem w niniejszym postępowaniu przez Sąd I instancji ustalenia dokonanego przez Sąd w sprawie III U 1153/10 o braku całkowitej niezdolności B. K. , która to legło u podstaw wydanego w tejże sprawie wyroku jest niedopuszczalne.

Powracając zatem do stwierdzenia tut. Sądu orzekającego wyrażonego na wstępie, że sprawa niniejsza dotknięta jest nieważnością postępowania z powodu wystąpienia powagi rzeczy osądzonej – stwierdzenie to odnieść należy do tego

właśnie wyroku z 31 stycznia 2011r. wydanego, przez Sąd Okręgowy w Przemyślu. Poza sporem jest, iż rozstrzyga on o tym co stanowiło podstawę sporu, a także pomiędzy tymi samymi stronami.

Powyższe uzasadnia jednoznaczne stwierdzenie, że wydany w niniejszym postępowaniu 28 maja 2012r. wyrok Sądu I instancji dotknięty jest wadą wymienioną w art. 379 pkt 3 kpc, co prowadzić musi do stwierdzenia nieważności prowadzonego przez tenże Sąd w sprawie postępowania.

Końcowo, na marginesie tut. Sąd orzekający nadmienia, iż znany jest mu pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku wydanym 30 września 2011r. do sygn. III UK 14/12, którego to jednak, w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, nie podziela.

W świetle wyżej naprowadzonych okoliczności, należało orzec jak w wyroku, stosowanie do art. art. 386 §3 i 199 §1 pkt 2 kpc w zw. z art. 391 §1 kpc.

Zarządzenie:

(...)